

INEX - SDA

> sdružení dobrovolných aktivit

Vánoční Zpravodaj 2005

Úvodník	1
Rozhovor.....	2-3

INEX-SDA Brno

Co je v Brně nového.....	3-4
--------------------------	-----

INEX-SDA Kostelecké horky

Život koček a ostatních dobrovolníků na Blue Housu.....	5
Marie: The difference in the continuity.....	6
Anesta.....	6-7

INEX-SDA Praha

Zážitky ze zahraničních worcampů.....	7-12
Vedoucí.....	13-19
GLENí seriál.....	19-26
EVS.....	26-27

INEX-SDA Bílé Karpaty.....	27-28
-----------------------------------	--------------

Milí lidé dobré vůle, milí dobrovolníci!

Závěr roku se tradičně pojí s hodnocením toho, co jsme udělali, a přemítáním, co se nám podařilo, v čem jsme dobří, a na čem naopak musíme propříště zapracovat. Je-li na takové bilancování člověk sám, může mu mnohé uniknout. Má-li ale blízké lidi, kteří mu se zpětnou vazbou pomáhají, je na tom o poznání lépe. I to je jeden z důvodů, proč si vás, našich členů, příznivců a dobrovolníků, tolik vážíme.

Ceníme si přitom nejen toho, že nás v naší práci všemožně podporujete a jste její součástí, ale do velké míry jste pro nás nepostradatelní i kvůli tomu, že každý z vás svým přístupem, nápady a zkušenostmi obohacuje a zároveň zpřesňuje naši představu o tom, co to vůbec dobrovolnictví je. A i o tom – o různých, možná překvapivých, polohách dobrovolnictví, o jeho povzbudivých i méně radostných stránkách - bude tento Zpravodaj. Autoři některých článků při popisování svého příběhu sice zrovna nezáří americkým úsměvem, ale výsledný závěr je přesto povzbudivý a jasný: dobrovolnictví smysl má.

Další nadějná zpráva je, že myšlenka dobrovolnictví oslovuje čím dál více lidí i firem. Jednou z takových je i společnost Henkel ČR, která INEX-SDA věnovala pro práci s dobrovolníky 70.000 Kč. Děkujeme jí i vám všem, kteří jste s námi. Díky také všem, kteří tomuto Zpravodaji pomáhali na svět.

Závěrem přejeme kromě zajímavého čtení také krásné Vánoce – svátky dobré vůle – a abyste do nového roku vstupovali s radostí a očekáváním.

**Za celý tým INEX-SDA a všechny, kteří se na přípravě tohoto Zpravodaje podíleli,
Eva Hejzlarová**

Rozhovor s Lidíjí Erlebachovou, tiskovou mluvčí společnosti Henkel ČR

Lidíja Erlebachová

Co vedlo společnost Henkel k tomu, že se začala zajímat o organizace, které se zabývají volnočasovými aktivitami mládeže?

Společnost Henkel ČR soustředí své filantropické aktivity převážně na děti. Zatímco v minulosti se věnovala především dětem s fyzickým nebo sociálním hendikepem (např. spolupráce s Jedličkovým ústavem, Nadací Terezy Maxové apod.), v letošním roce se rozhodla věnovat všem dětem bez rozdílu a jejich způsobu trávení volného času. Tak vznikl projekt Není nám to jedno!, kterým chtěl Henkel ČR upozornit na problémy, jež vytváří současná společnost - rodiče často nemají na své ratolesti dostatek času, děti tak mnohdy volí „pasivní“ způsoby zábavy u televize nebo počítače na úkor četby knih, sportu... V horším případě se mohou dostat do problematických part, v nichž experimentují s alkoholem, cigaretami či jinými droga-

mi, výjimkou nejsou ani kriminální delikty. Společnost Henkel ČR pro spolupráci na projektu Není nám to jedno! oslovila řadu odborníků a také partnery projektu - mj. i Českou radu dětí a mládeže.

Bylo vybírání organizací, které Henkel nakonec podpoří, obtížné? Proč padla volba právě na INEX – Sdružení dobrovolných aktivit?

Věřte mi, že vybrat mezi 98 zájmovými sdruženími, které zastřešuje Česká rada dětí a mládeže, onu čtveřici „vyvolených“, bylo jedním z nejtěžších úkolů celého projektu. Chtěli jsme se ho zhostit opravdu zodpovědně, proto jsme poctivě a pečlivě prostudovali program všech 98 sdružení. O pomoc při výběru jsem dokonce požádala i generální ředitelku Henkel ČR, paní Birgit Rechberger, která se o projekt Není nám to jedno! od jeho počátku velice zajímá. Společnými silami jsme vedle Dětské tiskové agentury / Klubu Domino, sdružení Malý princ a Asociace malých debružářů ČR vybrali také INEX - Sdružení dobrovolných aktivit. Důvod je prostý - velice se nám líbila ústřední myšlenka sdružení INEX - všestranná podpora a rozvoj dobrovolnictví v národním i mezinárodním měřítku jako základní princip zdravé společnosti.

Je podpora dětských a mládežnických aktivit jednorázovou záležitostí nebo v ní chce Henkel pokračovat i dál?

Projekt Není nám to jedno! rozhodně není jednorázovou záležitostí. Vždyť v celosvětovém měřítku společnost Henkel podpořila od roku 1998 přes 3 200 podobných podpůrných projektů. Zaměření našich aktivit na děti a mládež je tedy naším dlouhodobým a trvalým zájmem. Jakkoli to může znít jako klišé, jsme si moc dobře vědomi, že investice do našich dětí je investicí do budoucnosti nás všech.

Bylo by pro Henkel zajímavé zaštitit třeba jeden konkrétní projekt a jak by měl takový projekt vypadat?

Spektrum filantropických aktivit společnosti Henkel je široké a nebráníme se jakékoli inspiraci. Letošní projekt Není nám to jedno! jsme si kupříkladu vymysleli tzv. „od píky“ - na počátku byl náš vlastní nápad, z něhož se nakonec vyklubal půlroční úspěšný projekt. Pokud by nás ale někdo oslovil s myšlenkou, která by nás zaujala a byla blízká našim filantropickým aktivitám, určitě se nebráníme případné spolupráci. Tak, jako si Henkel ČR „našel“ pro projekt Není nám to jedno! Českou radu dětí a mládeže, může někdo jiný oslovit nás.

Co byste organizaci INEX – Sdružení dobrovolných aktivit popřála do nového roku, případně vzkázala jejím dobrovolníkům?

Popřála bych Vám hlavně to, aby se Vám v novém roce dařilo, přibývalo Vám dobrovolníků i úspěšných projektů. Také Vám přeji, aby Vám částka od společnosti Henkel ČR pomohla zrealizovat některou z Vašich prospěšných aktivit a tím pomohla zase dalším lidem. A úplně na závěr bych Vám chtěla popřát, aby Vaši záslužnou činnost podpořily, podobně jako Henkel ČR, i další společnosti. Krásný nový rok!

CO JE V BRNĚ NOVÉHO

Jarek Kundrát

Brněnská místní skupina v srpnu 2005 změnila statut – už nejsme místní skupina, už jsme regionální pobočka s vlastní právní subjektivitou. Nad tím, proč jsme o tomto kroku přemýšleli, už jsem se v jednom z našich zpravodajů zamýšlel. Dnes bych se rád ohlédl, co první měsíce plné změn přinesly.

Je těžké mluvit za ostatní, takže tento příspěvek je zamýšlením spíš mým soukromým, jako člověka, který v těch těžkých začátcích nad tím vším převzal zodpovědnost. V podstatě to nepřineslo nic, co bychom neočekávali. Spoustu starostí, těch, se kterými jsme počítali, i těch, se kterými jsme nepočítali, mnohem více zodpovědnosti, mnohem více zvažování o tom, kam a jak se dále ubírat, abychom dostáli slibům, které dáváme rodičům, dobrovolníkům a dětem, i závazkům, se kterými se obracíme se žádostí o podporu na nadace, stát a firmy. Rok 2006 nám ukáže cestu, ukáže nám, jestli jsme natolik dobří, abychom mohli dělat velké projekty, které potřebují peníze, zaměstnance a profesionalitu, nebo jestli budeme raději jako dobrovolníci dělat jen něco malého ve svém volném čase pro menší skupinku těch, kteří to potřebují. Obě dvě cesty si dokážu představit, obě dvě v sobě mají nějaké kouzlo, účel i slabiny. Čeho si cením, je to, že jsme si ten problém postavili před sebe a že už se nenecháváme vláčet vlastními emocemi, vlastní euforií, kariérismem a spontánností.

Stojí tak před námi otázky, které je potřeba vyřešit: má cenu se tady opravdu tak moc snažit za tak málo peněz, za cenu ztráty soukromí, času na rodinu, přátele a koníčky? To je zjednodušená otázka, která má stejně jednoduchou odpověď – nemá. Ale k tomu je potřeba přidat právě ještě spoustu dovětek. Ty projekty cenu totiž mají. A proč?

1) Děláme je dobře. To není plácání se po zádech, ale holý fakt. Ne každá organizace se může pochlubit stabilní skupinou dobrovolníků, kterým i v tak náročných projektech na darování velké části sebe sama dítěti s nejrůznějším problémem, zůstala, má i po dvou, třech a pěti letech motivaci pokračovat dál. V posledních letech se od nás neodcházelo, naopak se přicházelo. Zkvalitnili jsme supervize, a to i tím, že i samotný odborný psycholog zjistil, že nejsme jen parta nadšených studentů, kterým se jednou za měsíc „něco“ řekne. Zpětnou vazbou a otevřeností dobrovolníků sám získal motivaci, důvěru v projekt a přinesl do něj společně s přibývajícími zkušenostmi nás všech kus profesionality.

2) Dětem se líbí. Jsou aktivní, přenášejí na nás svoji radost. Z jednostranné pomoci je oboustranná komunikace, protože tak, jak my ovlivňujeme je a snažíme se pro ně hodně udělat, tak i oni nám dávají zpětnou vazbu, ze které se učíme a která nás i pohladí.

3) Mají budoucnost. Ačkoliv se psychologie a pedagogika poslední dobou stávají spíše obory, které jdou tak nějak jinými směry (byť by to tak nemělo být), mají jedno společné - shodují se v tom, že cennější a účelnější je problémům předcházet, než se je snažit pozdě řešit. Preventivní činnosti, aktivity a projekty, které jsou naší stěžejní činností, mají budoucnost a soudím, že nebudou opomíjeny ani státem, nadacemi, odbornou veřejností.

A tyto tři důvody teď zpětně přidejme k té otázce, jestli to má vůbec cenu. Jednoznačná odpověď „NE“ má najednou docela trhliny. A tak se stalo, že jsem tedy neutekl a že jsme si postavili právě onu otázku a jednoznačný úkol pro rok 2006 – sladit to, na co máme personálně, finančně, vědomostně a zkušenostně, s tím, co děláme. Využít náš potenciál tak, abychom dělali něco, co je „trvale udržitelné“. To je náš úkol. A moc bych si přál, aby splnění tohoto úkolu bylo to, čím se budeme chlubit na konci roku 2006.

DEJTE DOBROVOLNÍKŮM KŘÍDLA!

**Staňte se příznivcem
občanského sdružení
INEX – Sdružení dobrovolných
aktivit a podpořte nás!**

**Odměnou vám bude nejen hezký
pocit, že pomáháte dobré věci,
ale i celá řada výhod!**

**Více najdete na
<http://www.inexsda.cz/cze/>
klub-priznivcu.**

Život koček a ostatních dobrovolníků na Blue Housu

Katka Hraničková

Aniž by to pravidelný čtenář inexového zpravodaje stačil zaregistrovat, dávno jsme se v Kosteleckých Horkách přehoupali do nového EVS roku. V září došlo ke každoroční výměně v naší Modré Vile. Naši noví dlouhodobí dobrovolníci se už stačili pěkně rozkoukat a tak vám dnes přinášíme jejich první, doufáme že ne poslední, příspěvky. Až budete mít cestu do Kosteleckých Horek, třeba na nějakou z našich tvůrčích dílen, přednáškových večerů nebo na pracovní víkendovou, určitě se setkáte s Marií z Francie, s Anestou z Německa a s Milanem ze Slovenska. Do konce roku chystáme adventní dílnu, v rámci cestopisných čtvrtků, konaných každý měsíc, přednášku o Izraeli a Palestině a během prosince si v našem infocentru můžete prohlédnout výstavu fotek z Kyrgyzstánu a Uzbekistánu.

Zajímavou kapitolou ze života na Modrém domě a o které bych se ráda v dnešním sloupku zmínila, jsou kočky. The cats, die Kätzle, las gatas, les chats... Vždy tu byly, jsou a budou. Odcházejí a přicházejí zčistajasna a potichu a my si bez nich život ve vile už

Čiča

nedovedeme představit. Tvoří nedílnou součást našeho společenství. Teprve po tragické smrti mladého Myšpulína, nejmladšího z rodu Junů, jsme si všichni, my obyvatelé Modrého domu, uvědomili, jak jsme s těmi roztomilými stvořeníčky úzce spjati. A mně se najednou všechny vybavily, všechny ty kočky, které prošly nebo se tiše proplížily dvěma Modrého domu od doby, co jsem přišla já. A na to, že já přišla v dubnu, jich bylo požehnaně. Statečný otec rodu Jun senior, pojmenovaný po našem dlouhodobém dobrovolníku Junovi Kahatovi z Tokia, který, budiž mu země lehká, zhynul v litém boji na seníku s kunou. Jeho žena Pepina, která po loňské kruté zimě vychovala dvě roztomilá koťátka – Juna Kapesníka, který v útlém věku zhynul po předem prohraném boji s obrovským černým psem z Prahy, a již zmíněného Myšpulína, který se s námi minulou sobotu vypravil do kulturáku na slavnostní křest knihy Osudy horeckých vojáků za první světové války, ale už se nevrátil. Tedy ne po svých. Zuzana, Blackie, the Yellow one, Kuna, Taodousedů, Šedivá... jejich počet se ztenčil po příchodu nového Milanova psa Uhla. Ale i tak k nám často zavítají na mléko a Uhlovy suchary. A my jim touto cestou přejeme, ať se jim u nás líbí a ať přežijí nejsilnější. V příštím sloupku Vám dáme nahlédnout do chlívku kozího. Ale teď už slibované články od našich dobrovolnic.

Katka

Marie

Marie: The difference in the continuity

I left Epineuil le Fleuriel for Kostelecke Horky. I come from the part of France that we call "empty diagonal". It is an isolated country side, only smalls villages, conservative people.... my parents live in a farm 3km from the village without neighbours : the classical description of french farm.

I used to go 30 kilometres for cinema, shop, secondary school, doctor... and I needed 130 kilometres to find an important town, with university, special shop and a special doctor, main offices....

I thought that I would find the same situation in this small Bohemian village. The characteristics looked so similar. But what was my surprise when I realised that I will live in a farm in the center of the village, that I need only 8km to find the basic things (doctor, shop, cinema....) and only 40km to go to main important town. And my big surprised were the people. Instead of conservative people who are afraid of the foreigners, I meet curious people, they speak with me even if I understand nothing....

How shall I finish this article? Maybe just by telling you, that I understand really where

I come from, my identity... and that to read some information is not enough: you should try it yourself! And my last sentence come from Voltaire : "Les voyages forment la jeunesse".

Anesta

Can you imagine that you live for one year somewhere else, leave all your friends, your family, your home – your childhood town!? This is what I did three months ago!

I applied for a project (INEX) in Kostelecké Horky which is near Pardubice (where most of the czech perník comes from ;-)) It is a small village with 154 inhabitants and 8km far away from the next bigger town, Choceň. There are more opportunities for – very important – shopping than in the only shop in our village which opens three times a week and only one hour before and after lunch!! And during the two or three weeks the owner of this shop was ill, we normally could only go the 8km by bike. But mostly we arranged it to go by car, but only when somebody from the near office (INEX) has a very important task that we take the ways together. So we don't waste the expensive petrol!! We must save the nature and its sources!!

And then we have a very old Lada, it is more than 20 years old and eats like a horse, more

Anesta

than 10 litres for 100km! This is ecological!!!!? But we are very lucky to have it, otherwise we must go by bike in this coldness of winter for sure! But in the other hand it is also healthy to go by bike and you are really proud of yourself when you are back at home – you feel blessed and much more better after a warm shower!!

And then we have also some animals: chicken, sheeps, goats, cats and a dog. Every week an one volunteer – Marie (F), Milan (SK) or me (D) – cares about them. The chicken get some corn, the sheeps hay like the goats, which we milk. A part of this milk goes to the cats and the dog and the rest we use for making cheese.

Zde Anestin příspěvek končí, neb musela odběhnout podojit kozy a posléze vyrobit sýr. Má tento týden službu u zvěřectva...

INEX-SDA Praha

Zážitky ze zahraničních
workcampů

Jak už to samo slovo napovídá, dobrovolníkům by se mělo dostávat hlavně dobré vůle. O tom, jak to vypadá, když se jí nedostává, a na co byste při dobrovolničení neměli zapomenout, píše ve svém článku Adam Fišer. Z Balkánu je i zpráva Markéty Cvejnové, která je zajímavá spíše drsnou exotikou...

Nejlépe střezžený workcamp na světě aneb jak jsem dostal padáka

Adam Fišer

Na tenhle workcamp v Černé Hoře jsem původně vůbec nechtěl jet. Zajímal mě jiný projekt v Bělorusku, jenže tamní dobrovolnická organizace asi někde založila moji přihlášku, a tak tam přišli až po několika týdnech a urgencích na to, že pro mě nemají místo.

Druhá v pořadí byla Černá Hora, mnou vybraný workcamp byl ale zrušen. Nabídl mi jiné dva a já si vybral projekt v malém horském městečku Plav. Pohled na mapu by leckoho zneklidnil – do Albánie a do Kosova je to z Plavu co by kamenem dohodil a místní pohraniční hory se jmenují Prokletije. Realita zas tak dramatická nebyla – anebo vlastně ano, jenže trochu jinak, než jsem já jako ostřílený dobrovolník (měl jsem za sebou MTV, EVS a několik workcampů) čekal.

Místo to bylo opravdu nádherné. Všude kolem hory, hned u městečka jezero a místní lidé milí až na mazané taxikáře, ale ti jsou stejní asi všude na světě. Trochu mě překvapilo, že většina obyvatel Plavu byli slovansky (srbsky) hovořící muslimové. Něco takového by mě třeba v Bosně nepřekvapilo, zde jsem však čekal spíš albánské muslimy. Na kraji městečka byla křesťanská (pravoslavná) část s malým obtížně přístupným kostelíkem.

Samotný workcamp nebyl příliš na úrovni, pokud jde o organizační stránku a ubytování. Místní na poslední chvíli zajistili ubytování v malých vojenských kasárnách, které před lety opustila federální jugoslávská armáda a přenechala je Černohorcům. Část kasáren nadále sloužila vojákům - pohraničnickům a část zůstala opuštěná a v chátrajícím stavu. A právě zde jsme bydleli my, 11 dobrovolníků z Černé Hory, Srbska, Ukrajiny, Estonska, Makedonie, Chorvatska, Slovenska a Česka. Protože naše dvě Estonky uměly perfektně rusky, byli jsme vlastně slovansky hovořící workcamp.

Jen jeden den jsme se pokoušeli dělat práci, která byla uvedena v infosheetu, tj. sbírání odpadků v okolí jezera. Starosta města pro nás však brzy našel jiné zaměstnání. Začali jsme v místních ulicích malovat či spíše obnovovat přechody pro chodce, které již téměř nebylo na silnicích vidět. Jestli to skutečně k něčemu bylo, to nevím. Plav je vlastně taková zapadlá větší vesnice se

slabým provozem a každý si tam více méně chodí přes ulici, jak se mu zlíbí.

Vedoucími byli nevýrazně působící Černohorec Viktor a temperamentní a trochu bláznivá Chorvatka Kristina, která tu a tam zdůraznila, že není “leader”, ale jen “co-leader”, to když šlo o nějakou zodpovědnost. Oba dělali vedoucí poprvé. S organizací nebo prací se skupinou si příliš nelámali hlavu – rychle navázali kontakty s dobrovolníky z bývalých jugoslávských zemí a především s pohraničníky, kteří se v kasárnách v podstatě strašně nudili a naše přítomnost pro ně znamenala příjemné zpestření. Nějaké výlety nebo hromadné volnočasové aktivity se téměř nekonaly a jako skupina jsme nedrželi příliš pohromadě. Vytvořilo se několik podskupinek a ty si pak hledaly zábavu více méně samy.

Jak jsem se již zmínil, ubytování za mnoho nestálo. Z nepochopitelných důvodů jsme spali všichni jen v jedné místnosti, i když v budově jich bylo volných hned několik. Do neútulné sprchy a na páchnoucí turecký záchod jsme chodili do vedlejší budovy k pohraničníkům. Ti se s námi snažili navázat kontakt, a to i s námi, kteří jsme nehovořili žádným z jihoslovanských jazyků, takže to byla občas docela sranda.

Jednou za mnou a za Olegem z Ukrajiny přišel Viktor s tím, že musíme jít okamžitě k vedle k pohraničníkům a vzít si s sebou pasy, že prý je potřeba vyřídit nějaké formality. Byl jsem z toho pořádně otrávený, protože toto nebylo zdaleka první idiotské obtěžování černohorským úředním šimlem. Tentokrát jsem byl mile překvapen – vešli jsme do místnosti, ale namísto úřední procedury nás čekala pravá hraničářská párty v plném proudu! Tohle překvapení se Viktorovi fakt povedlo. Chlastalo se, konverzovalo, bývalí Jugoslávci se drželi za ramena a zpívali staré šlágry jako „Celá Jugoslávie tančí rock’n’roll“ a jiné.

Mešita

Po nějaké době se však pohraničníci začali zvedat a kamsi odcházet. Když se vrátili, měli s sebou zbraně – podle všeho nastal čas střídání stráží na hranicích. Konec legrace to ale nebyl. Naopak – jako malé děti jsme si chtěli na ty jejich „instrumenty“ sáhnout a vyfotit se s nimi. Když jsem se i já nechal zvětšit se samopalem a pistolí, jeden pohraničník si pistoli ode mě vzal zpátky, zkontroloval ji a vyndal z ní zásobník - byla tedy předtím ostře nabitá...

Mohl bych vyprávět o dalších zajímavých příhodách. Třeba o celodenním výšlapu na majestání horu Visitor, o „výletu do Albánie“ (asi metr za hraniční závoru, za to ale legálně s razítkem v pase), o milém pohostinství jedné pravoslavné rodiny, o setkání s poměrně ortodoxními i docela vlažnými muslimy, o objevu rozsáhlé skládky uprostřed panenské přírody, kam se podle všeho odváží odpad z celého Plavu atd.

Přeskočím to a povím vám rovnou, jak vypadal můj poslední večer na workcampu. Přišel ke mně Viktor s tím, že se mnou musí nutně mluvit mezi čtyřma očima. Vyšli jsme ven, on se posadil na židli, já si ji musel

donést, abych před ním nemusel poníženež stát. Podíval se na mě a to, co řekl, mě dost překvapilo:

„Because of bad coordination between the leaders you will lead the camp.“

„Co to má být?“, pomyslel jsem si, ale proč ne, zkušenosti konec konců mám!

Jenže jsem jeho špatné angličtině neporozuměl správně, a to dodalo celé situaci hořce ironický nádech. Z jeho další řeči jsem pochopil, že věta měla znít takto:

„Because of bad coordination between you and the leaders you will leave the camp.“

Dodal, že mluvil telefonicky s hostitelskou organizací, která můj vyhazov schválila a že zítra si můžu vzít už jenom snídani. Celý tumpachový jsem ho požádal, aby to sdělil celé skupině.

Pak jsem se dozvěděl všechny svoje prohřešky. S Kristinou jsme se jednou trochu nepohodli kvůli rozsvícenému světlu ve společné místnosti, kde jsme spali. Pak jsem prý nenanášel barvu při malování přechodu pro chodce požadovaným (???) způsobem, kvůli čemuž oni jako vedoucí dostali vynadáno. Dále jsem jednou odmítl sedět dvě hodiny jako pecka kvůli vynucené přestávce v práci a chtěl někam vyrazit na vlastní pěst (připouštím, že tehdy jsem se zachoval netaktně). Kuriózní byla ale ta poslední kapka, která dovršila míru trpělivosti našich vedoucích.

Ten den jsme se totiž jeli podívat na hraniční přechod do Albánie, šlo jen o to dát si razítko do pasu a jet zpátky. Chtěl jsem si vyfotit albánskou pohraniční budku s vlajkou. Jeden albánský pohraničník řekl, že je to v pohodě, druhý, přísný ouřada, prohlásil, že v žádném případě. „Schovej ten foťák,“ řekla Kristina důrazně. A já nic. „Povídám, schovej ho!“ opakovala přísně jako paní učitelka žákovi na školním výletě. Nakonec jsem to vzdal a nic nevyfotil, nestálo mi to za to. Přesto mi tento „pohraniční incident“ byl připomenut jako významný prohřešek.

Žánrový obrázek

„Je mi to líto,“ prohlásil nakonec Viktor „ale nedá se nic dělat.“ On přitom asi nebyl tím strůjcem, myslím, že úsloví o hlavě a krku, který tou hlavou hýbe, je v tomto případě velmi příhodné.

Jak jsem se cítil? Snad jako hlavní hrdina Kafkova románu Proces, který se jednoho dne dozví, že je zatčen, a netuší proč. Mně důvody byly vysvětleny, ale nerozuměl jsem jim a nikdo se nezajímal o můj pohled na věc ani nezpytoval svoje vlastní svědomí. Nevím jak to přesně popsat, dost mě to tehdy rozhodilo. Byla sobota pozdě večer, a já si druhý den v neděli mohl vzít už jen snídani. Nevěděl jsem přesně, kdy a kam pojedou, psané jízdní řády v Plavu neexistují a najít někoho, kdo umí anglicky, není v tomto zapadlém městečku právě nejsnadnější. Zajímavé je, že se z celé skupiny nikdo neozval a všichni mlčeli, kromě slovenské dobrovolnice, která kvůli tomu ztropila menší scénu a rozhodla se rovněž druhý den opustit workcamp. Jakési neurčité informace o autobusovém spojení jsme nakonec zjistili a já s čelovkou na hlavě pozdě v noci začal balit.

Druhý den odjížděly též dvě Estonky, ty však nebyly spokojeny s ubytováním. Pokud vím, další dny chtěli předčasně odjet i někteří další dobrovolníci, nevím, kolik jich vydrželo ani jak celý workcamp vlastně skončil. Ironií osudu jsem právě já byl mezi těmi, kteří chtěli zůstat až do konce. Já i ona dobrovolnice

ze Slovenska jsme později psali černohorské organizaci, nicméně odpovědi jsme se nedočkali. O několik týdnů později jsem spolu s ostatními obdržel mailem formulář na zhodnocení workcampu, přiložený soubor ale nešel otevřít, a to ani když mi ho poslali podruhé – že by další ironie osudu?

Celý tento nepříjemný zážitek mě v mnohém poučil. Skutečnost, že dvě strany mohou vzájemný vztah prožívat docela rozdílně a nevědět o tom, mi byla samozřejmě známa, přesto jsem se nad tím musel znovu vážně zamyslet. Narůstající napětí vytvářené drobnými konflikty, které se neřeší, může mít hodně špatné vyústění, a máme-li navíc co dělat s divokou balkánskou mentalitou, může být vyloženě tragické, což koneckonců obyvatelé bývalé Jugoslávie zažili na vlastní kůži. Znovu jsem si uvědomil, že je ztraceně důležité takové drobné konflikty nepodceňovat a řešit je, i když nemusí vyústit zrovna ve válku.

Musím říci, že mě vlastně moc těší, že jsem tento zajímavý kout světa s jeho zajímavými lidmi pro sebe objevil a za tak krátkou dobu se o něm poměrně hodně dozvěděl, to dobré i to zlé. Bývalá Jugoslávie je rozhodně mnohem více, než jen chorvatské pláže, proto neváhejte a vydejte se na cestu.

Foto: Jelena Vasiljeva

Ostatní fotky z workcampu v Plavu a dalších míst v bývalé Jugoslávii najdete na losadamos.matfyz.cz/photos/yug2005

Poznámka: Jména vedoucích workcampu byla změněna.

Balkánské léto

Markéta Cvejnová

Autobus plný Albánců, dvou Češek a jednoho Němce se přibližuje Makedonským hranicím a nám se začíná dělat mírně nevolno. Nemáme totiž víza. Dle mého nového průvodce

je jako členové EU nepotřebujeme, dle jiných informací ano. Zkušenosti z jiných kontinentů nás naučily řešit nečekaně vzniklé problémy i jinou cestou, jaksi neoficiální. To samozřejmě není nic chvályhodného, celkem se za to stydíme, přesto nadějně žmoláme v upocených rukách pár pomačkaných bankovek. Janka vehementně hledá něco v tašce, jen aby se nemusela podívat celníkovi do očí. Makedonie je ale k naší smůle už vyspělá země... OK, není, ale nemají zrovna potřebný štempl.

Je to zvláštní pocit být vyhozen z autobusu plného Albánců. Jančin německý přítel vystupuje svorně s námi a pod fousy si udiveně breptá, že to ještě nezažil... holt většinou je to právě ta albánská „havěť“ či ukrajinští kopáči, kvůli kterým se stojí hodiny na západních hranicích...

„No nic,“ prohodím jen tak, jakoby vyhazování od hranic byl můj denní rituál, „Makedonci neví, o co přicházejí...!“

Flexibilně měníme plán a vydáváme se do Albánie přes Řecko. Stop je dobrý a o to lepší, když schováme bágly a Davida a začneme křepčit u silnice „Pod tou skálou...“ a prokládat to českou hymnou, která se později stává hitem celé naší balkánské cesty a dostává se jí i akvabelistického ztvárnění.

Náš tanečně-hudební výstup u silnice měl největší ohlas v Řecku. Během několika minut zastavil jeden tyrák, najednou vidíme, jak zastavuje druhý, pak třetí a nakonec ještě jeden. Vylézají z nich turečtí řidiči a něco po sobě hulákají. Až po chvíli zjišťujeme, že se hádají, s kým to vlastně pojedeme. Jejich návrh, že se rozdělíme a každý pojedě v jednom tyráku (byla to totiž jedna společnost a jeli stejným směrem) jsme s Jankou odmítly, a tak kompromisem bylo, že jsme po každých několika hodinách pendlovaly z kabiny do kabiny. Cesta přes Řecko byla dlouhá, a tak jsme měly možnost alespoň více proniknout do tyrácké subkultury. Hostili nás opravdu výsostně.

Albánie, ráj stopařů, země rozestavěných hotelů, rozoraných pláží a všudypřítomných bunkrů. Země oplývající delikatesními me-

louny, pohostinnými lidmi a nefungující infrastrukturou. Země sic evropská a přeci milovými kroky Evropě tak vzdálená.

Země, jejíž obyvatelé si (po naší návštěvě) myslí, že Česká republika je nejchudší země Evropy :-). Holt ti chudáci Češi spí na jen plázech, cestujou stopem a jí suchý chleba s rajčaty...

Kosovo je zvláště rozporuplné. Nedávný konflikt je stále cítit ve vzduchu. A nejen cítit, ale i vidět – KFOR a UN vozy brzdí ulice po desítkách. Baráky jsou už celkem pospravované, cesty jsou úplně nové a platí se tu překvapivě eurem.

Existuje tu ale jedno hodně sprosté slovo. Vlastně úplně nejsprostší, které tu lidi znají. Když ho řeknete, tak vás při stopu třeba vyhodí z auta nebo přímo před nosem zabouchnou dveře. To slovo je „Srb“ a všechny jeho ekvivalenty. Jen pár kilometrů na sever, kousek za hranicemi, se ono sprosté slovo mění na „Albánc“. Ta nenávisť je cítit úplně všude. Člověk se bojí říct, odkud přijel a kam jede. (95% obyvatel v Kosovu jsou Albánci, ale Kosovo je součástí Srbska).

V Kosovu nás čekalo další vyhození od hranic. Už jsme v tom alespoň měli praxi. Na srbsko-kosovských hranicích se jim prostě nelíbilo naše razítko z Albánie. Jak může někdo jezdit do tak příšerné země, že. No a tak nám nezbyvalo nic jiného než to zkusit přes Černou Horu, která je ale také stále součástí Srbska.

V tom neštěstí jsme měli i dost štěstí. Stopli jsme ruského mafiána, který nám vyřídil nějakou speciální propustku. Z Černé Hory do Srbska jsme to pak chtěli zkusit přes lesy, ale nakonec jsme víceméně ilegálně proběhli, když se celník zrovna nedíval. Byla to jediná možnost, jak se dostat do Bulharska. Neměli jsme ale razítko v pase. To se taky celník na srbsko-bulharských hranicích podívoval, jak jsme se vůbec dostali do Srbska. No ale to jsme se zrovna vezli v mercedesu nejvyšší třídy s německým občanem a na nějaké ilegální emigranty jsme moc nevypadali, tak nás západáky moc neotravoval a nechal se

ukecat, že nám celníci na srbsko-maďarských hranicích zapomněli dát razítko.

No a tak jsme se nakonec šťastně dostali zpět do Bulharska. Následovala dámská jízda po zemi a pak už konečně slibovaná „oáza klidu“ – workcamp v dětském domově.

(následuje úryvek z mého mailu)

...Nakonec jsme večer dorazily do Vratza, do detskeho domova v horach, odriznutého od civilizace. Privítani ze strany deti bylo vice nez prateľske, vrhly se na nas, zacaly nas objimat a pusinkovat, prekrikovat se, az nam z toho sla hlava kolem a bylo dost tezke si predstavit, ze tu budeme cele dva tydny. Vetsina osazenstva je romskeho puvodu, takže, slusne receno, dosti temperamentni detsky domov. Kazda snidane je tu doprovazena revem a hazenim ruznych casti nabytku. Jidlo je dost nechutne a je ho nedostatok. Jime to same, co decka, a nemame moznost si koupit neco navic. Rano peticentimetrovy krajic sucheho chleba s milimetrovou vrstvou pastiky ci miskou tepleho mleka. Odpoledne okurkova polivka a dva bramburky a vecer miska fazoli. Dec-ka se tu stejne jako v Africe rvou o suchou skyvu chleba. Jsou spinave, neb toaletni potreby jsou nedostatkovym zbozim, ty starsi maji tri tricka, ty mladsi jen jedno... Smrdi, jsou usoplena, nemaji toaletni papir, takže ruce maji taky od kde ceho a porad a neustale a bez prestani se chteji mazlit a objimat a pusinkovat... Obe s Jankou tu mame sve „manzele“, kteri nas muzou objimat o neco castej nez ti ostatni, proste si nas obsadili :) Ta citova deprivace je videt a cítit uplne vsude, vychovatelky na ne jen rvou a mlati je... Teda nekdy se nedivim... Je tezke s nima neco delat. Hrat UNO je nadlidsky vykon, to se musi totiz poznavat barvy a cisla... Nejsou schopny vydrzet, az na ne prijde rada, ze zurivosti hazi karty kolem sebe ci je trhaji. Pri hodinach anglictiny se je snazime horkotezko naucit zvratka a ony nejsou schopny nakreslit ani panacka ci

kocku a místo toho „při vyvolání“ kreslí na tabuli pohlavní orgány...

S jazykem je to taky těžké. Normalní bulharstine celkem dobře rozumíme, ale ten jejich slang prokládáný všema možnýma nadávkama je jak jiný jazyk... Ale zvykame si. Porad jsme na tom líp než další dobrovolníci, kteří rozumí tak velké kulovy, takže opět vše visí na naší bedrech. Pomalu se učíme nadávat v romstine a někdy se až bojím, že přijedu domů a budu u stolu grgat a prdet a přijde mi to hrozně vtipné...:)))))) Jo a ještě jedna věc. Podle toho, co říká náš kolega, švýcarský dobrovolník, má uklízečka ve Švýcarsku 17euro na hodinu... Takže rodičové adios! Vdávám se do Švýcarska :))))))... ...tak jsem se teda nakonec nevдалa, ale

kontakty jsou navázány. Za čtrnáct dní jedeme na návštěvu za dobrovolníky do Amsterdamu, pak do Zurichu a Bernu a na jaře je sraz u nás v Praze. Workcamp se prostě vyplatí!

A na závěr trochu propagace, ať mě má INEX rád:

Už jsem zcestovala kus světa, dost jsem toho viděla a dost zažila, ale workcamps pro mě pořád zůstávají velmi speciální druh zábavy a vzdělání. Člověk pronikne do místní kultury mnohem hlouběji než pouhý turista, naváže kontakty a pozná nejen ostatní, ale trochu i sám sebe.

CO JE LEPŠÍ NEŽ BÝT DOBROVOLNÍKEM???

NO PŘECE BÝT FEŠÁCKÝM DOBROVOLNÍKEM!!!

KUPTE SI PROTO TRIČKO S LOGEM SBÍRKY

KŘÍDLA PRO DOBROVOLNÍKY!

Dámská jsou v pražské kanceláři k dispozici v univerzální velikosti a tmavomodré barvě.

Pánská najdete tamtéž ve velikostech S, M, L a XL v hnědošedé.

Obě trička jsou slušivá, dle poslední módy a stojí jen 200 Kč!

Dobrovolnictví má řadu tváří. Jednou má pusku rozesmátou od ucha k uchu, jindy je to boj. A je-li člověk campleaderem, prožívá to celé ještě intenzivněji...

POPRASKANÝ PANCÍŘ STEREOTYPŮ aneb dva týdny vloupaček

Lukáš Houdek

Přeji pěkný den, pokud právě pijete, i nepijete, zelený čaj. Dobrá rada – nepředávkuje se jím tak jako já před pár dny. Takovému předávkování následuje horečka a stavy beznaděje. To ale není téma mého bizarního příspěvku do inexistujícího zpravodaje. Tím pravým důvodem je vedení letošního workcampu v Matiční ulici v Ústí nad Labem. Další dobrá rada – všichni jeďte do Matiční, poznáte nepoznané, tak jak jsem nepoznané poznal i já. O tom bude vypovídat náš příběh.

Ještě mě napadlo vysvětlit neznalým světový pojem "Matiční ulice". Je to pouze jedna ulice z velké lokality, která nese jméno Krásné Březno v Ústí nad Labem. Tato lokalita by se dala označit zčásti za lokalitu sociálně vyloučených osob. Co se týče nejbližšího okolí a samotné proslavené ulice, jedná se převážně o lokalitu s vysokou koncentrací sociálně vyloučených Romů. Dochází zde ke ghettizaci a tím spojeným problémům. Naše působení zde probíhalo v duchu organizování volnočasových aktivit dětí z těchto sociálně slabých rodin a oprava místního komunitního centra občanského sdružení RAMI. Především, že naše poslání nespočívalo v matkotereziánství, jak někteří motivovaní dobrovolníci předpokládali. Pro naši pozici by se dalo uvést jedno anglické slovíčko – entertainer.

Všechno začalo 9. 7., kdy jsme s tureckou dobrovolnicí dorazili na místo konání projektu. Tam nás přivítal koordinátor projektu a vedoucí místního komunitního

centra v jedné osobě – Vítěk Kučera. Vítka známe se Zuzkou (druhou vedoucí) už dlouho. Stejný projekt jsme vedli už loni a pro jeho velkou úspěšnost, a ohlasy veřejnosti, jsme se rozhodli do Ústí dorazit znovu. Už tedy den před oficiálním začátkem dobrovolnické dvoutýdenní akce dorazilo dobrovolníků hned několik. A kde se spalo? Stejně jako léta předešlá v komunitním centru přímo v Matiční ulici.

Pálka

Hned v první podvečer jsme vyrazili na kávu do jedné známé rodiny, kde nás nejméně známá přítelkyně při každé návštěvě uvítá lahodnou kávou a tradičním romským pokrmem. V komunitním centru zůstala jen francouzská dobrovolnice, která po náročné cestě preferovala postel před společností. Když jsme se asi po hodině vrátili, chtěl jsem se podívat na svůj mobilní telefon na přijaté zprávy od dobrovolníků, kteří byli ještě na cestě. Telefon jsem ale ve své tašce, kterou jsme si nechal v prvním patře, nenašel. Nenašel jsem ani hotovost ve své peněžence. To samé se opakovalo v Zuzčině případě. Nikde ale nebyl nepořádek a ani ospalá Francouzka, která po našem příchodu s úsměvem na rtech právě vylezla ze spacáku, si vůbec ničeho nevšimla. Samozřejmě nás to rozrušilo a všimli jsme si otevřeného okna ve vedlejší místnosti, i když jsme si mysleli, že před odchodem bylo zavřené. Nastala celkem vtipná situace, kdy jsem nemohl být v kontaktu s dobrovolníky, kteří ještě měli přijet a byli jsme domluveni na telefonickém spojení. Z toho vyplývalo neustále ježdění na nádraží ke každému vlaku, anebo doufání v samovolný příchod

očekávaných oveček. – Přišli. – Do jednoho. To bylo radosti. Začali jsme se hromadně seznamovat a oslavovat a utvářet pravidla pečlivého uzavírání vypůjčeného domu. Ano, vymysleli jsme dokonalý systém. Všechno musí být uzamčeno! Dokonalé!

Po dvou dnech se ukázalo, že to tak dokonalý systém nebyl. Když jsme se vrátili z malebné hospůdky na kraji města, zjistilo několik dobrovolníků zmizení svých cenností – jako například digitálních fotoaparátů, mobilů, MP3 přehrávačů a mnoha a mnoha dalšího. To nás rozrušilo ještě víc. Informace se roznese tak rychle jako pach opékaných špekáčků nad ohněm. Zavolali jsme policii. Tím jsem se upsal k moc příjemné noci na policejní služebně a ještě příjemnějším dnům stráveným ve stejném objektu. Náš případ očividně rozčeřil stojaté vody jednotvárného místního policejního jezírka. Policie se zapojila naplno. Aspoň na chvíli. Se strašnou důležitostí mi pan poručík sděloval do vypůjčeného telefonu komplikovanou situaci, která zde nastala. Šlo o NUTNOST přítomnosti korejských a holandských překladatelů pro přesné provedení policejního výslechu. Tato hra jim vydržela asi dva dny. Nakonec postačila velice sebevědomá překladatelka do angličtiny, která si k výsledkům vozila svou půvabnou vnučku. V podstatě jsem na služebně strávil čtyři dny.

Po ustálení místní víchřice jsme se mohli nerušeně pustit všichni do práce. Proběhlým krádežím už jsme se jen smáli - vzhledem k pojistkám okradených dobrovolníků. Tak jsem se smál taky, ačkoliv já jsem žádnou pojistku neměl.

To jsme netušili, co nás ještě čeká. Vítek zprovoznil po poslední krádeži alarm, od kterého jsme znali kód jen já a on. Ten se musel zapnout vždy po odchodu z domu. Napsali jsme velkou ceduli na vstupní dveře: Objekt je střežen alarmem. Jelikož při poslední krádeži ukradli pachatelé ještě ze stolku jedny klíče, museli jsme vyměnit zámky. Teď jsme se cítili bezpečně. Jako neohrožení veslaři na širém moři. Ovšem

Bubny

jen do soboty 22. července, kdy nám někdo opět vybilil první patro za dob černé noci. Předeseílám, že bylo v domě okolo patnácti lidí. Nikdo si ničeho nevšiml. Alarm logicky zapnut nebyl, protože jsme byli uvnitř. Jen kitchen-teem našel ráno u dveří zatoulaný kazeťák a dveře byly odemčené. To je ale nechalo naprosto klidnými. Nejspíš někdo zapomněl zamknout. Já jsem si ale šel oholit tvář svým elektrickým strojkem, který jsem nechal v koupelně v přízemí. Ve snu mě ne napadlo, že by ho někdo zcizil. Předpokládal jsem, že to je opět jeden z povedených vtipků spassvogelů Belgičanů, kteří mě pravidelně zamykali k ledničce a nebo mi sypali led za krk. Pak jsem nemohl najít svou tašku. Tak jsem hledal tašku se všemi osobními věcmi včetně diáře, adresáře, brýlí, peněz, dokladů a mnoha dalšího. Pak jsem nenašel svůj diktafon, který jsem večer položil na stůl. Naše Kanaďanka v tu chvíli začala postrádat batoh plný uměleckých knih. Pořád jsem neztrácel naději. Naději jsem ztratil až když jsem se podíval na stolek pro video – samozřejmě bez videa. To by asi vtipálci neschovali. Tradaaaaaa – 158 Halooooo.

Tak jsem si užil další výslech. Ještě doplním, že si pachatelé nezapomněli vzít ani mojí několikaletou sbírku romských a jazzových CD.

To už ale přestalo všechno, účast na oslavě, na kterou jsme byli pozvani, jsme zrušili. Já jsem plakal, Zuzka objízďděla bazary. Nejvtipnější bylo, že mi ukradli všechno. Úplně. Neměl jsem ani na cestu zpět. Večer jsme si udělali oslavu na rozloučení, vzhledem k poslednímu

dni workcampu. Když jsem šel spát, objevila se mi na polštáři obálka plná peněz. Vůbec jsem netušil, co to je. Dobrovolníci se mezitím, co jsem byl vyslýchán, domluvili a složili se na mě. Nedokážu popsat, co to pro mě v tu chvíli znamenalo. Mých XY tisíc bylo pryč, ale těch pár ušmudlaných stovek byla výborná záplata emocí a porozumění. No tak jsme si prostě všichni poplakali, no. Když jsme doplakali, šli jsme spát.

Za pár hodin jsme se probudili a Francouzka nám nahlásila ztrátu mobilního telefonu, který měla přes noc hned u hlavy. Naštěstí dobrovolníci uposlechli mé rady a dali si všechny doklady, letenky a peníze do spacáku. Tak přišlo k tomu, že se nikomu jinému nic neztratilo a všichni mohli odjet domů. A tak jsme odjeli. Regulérně s datem ukončení projektu.

Myslím, že si zloději udrželi výborné skóre. Během 14 dnů nás čtyřikrát vykradli. Ale musím říct jednu věc. Pachatelům se podařilo vybudovat z nás stmelenou skupinu, která si workcamp náležitě užila a nikdo neodjel s pocitem lehčích kapes. Vyplnili jsme si je neuvěřitelnými zážitky a emocemi. Na tomto projektu jsem navíc poznal, že peníze nejsou tak podstatné, jak se jeví. K tomu mi dopomohl čečenský dobrovolník Vakhit, který dva měsíce po absolvování projektu v Matiční odjel zpět do Čečenska, kde bude muset nastoupit povinný armádní výcvik, pod hlavičkou Ruské federace. On se ale nepodvolí a radši půjde k partyzánům bojovat za pomyslnou svobodu své země. Jaké má problémy on a jaké já. Mám rodinu, domov, mám co jíst.

Na závěr bych chtěl uvést jednu důležitou věc. Chtěl bych zde odebrat další cihlu z pancéřové zdi stereotypních představ. Naše věci odcizila skupina gádžovských profesionálních lupičů (tedy z řad majority). Jak to vím? Jeden den v noci mě dobrovolníci přivolali k oknu, abych se podíval před dům. Bavili se tam dva gádžovští recidivisté o tom, jakým způsobem vykradli komunitní centrum a o tom, jak to udělat znovu. Jak absurdní. Vsadím se, že většina z vás

byla přesvědčena o pachatelích romské národnosti – vzhledem v lokalitě, ve které jsme pracovali. Omyl. Romští obyvatelé Matiční ulice z toho byli možná ještě nešťastnější než my. Bylo jim to líto. Navíc jim bylo jasné, že to vrhá špatné světlo právě na jejich komunitu. Jak jsme došli k profesionalitě lupičů? Žádné zanechané stopy. Dodnes se nepřišlo na to, jak se do domu dostávali a jak se jim podařilo v noci klikovat na vrzající prkenné podlaže mezi našimi hlavami. Záhada.

Jaké je poselství tohoto článku? Nevím. Možná poukázat na možnosti, které mohou nastat při účasti na dobrovolnickém projektu – ať už jako vedoucí, tak jako účastník. Rozhodně ale své účasti nelituji, protože i přesto mi dala mnohem víc, než mi lupiči odnesli. A proto na závěr říkám těm, co váhají: JDĚTE DO TOHO!

Výběr ze závěrečné zprávy projektu SDA 212 Holešov

Petr Kolář

Jazyk a komunikace

„Jaký člověk, taková jeho řeč.“

Seneca

Lingua franca našeho tábora byla (jak jinak) angličtina a to ve všech svých možných i nemožných podobách. Tímto jazykem vládli všichni dobrovolníci velmi dobře, někteří

Holešovský workcamp

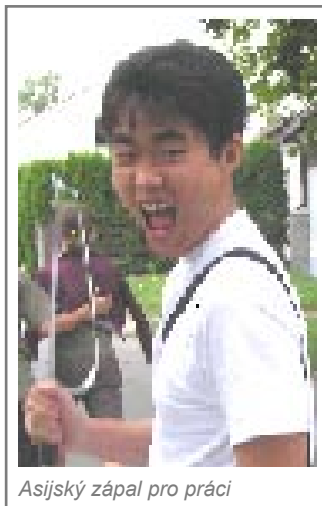
(Alexandra, Nesil) dokonce výborně. Jedinými trouble-makers tak byla korejsko-francouzská dvojka Jongho a Francois. U prvně jmenovaného bylo zpočátku dorozumívání omezeno na souhlasné pokyvování hlavou, jež bylo občas proloženo slovíčkem „Yes“. Během campu se však postupně otrkal a dosáhl obdivuhodného pokroku (také jsme ho za to všichni milovali). V případě Francoise bylo mnohdy nutné světově nejrozšířenější anglosaský jazyk osekát až na kost a následně přetrpět odpověď zmrzačenou děsivým akcentem. I pro ostatní to často bylo „very ...ard“ a kupříkladu takový Vilík Shakespeare se musel točit v hrobě jako čamrda. Jednoznačným úspěchem se jevílo (díky direktivnímu nařízení) potlačení snahy o vytvoření galského jazykového kroužku (franštinou vládlo ještě několik dalších osob) a tak byla tato melodická řeč spolu s italštinou, polštinou a češtinou zdárně vytěsněna mezi nevěřejnou soukromou konverzaci.

Práce

„Nečinnost tělo oslabuje, práce posiluje; první urychluje stáří, druhé prodlužuje mládí.“

Publius Iuventius Celsus

Původní záměr, týkající se naší aktivity, hovořil o deseti dnech roboty (a 6 hodin denně) a čtyřech dnech volna, určených pro výlety a zotavení. Realita nakonec byla jiná a i když jsme nakonec absolvovali pod pracovní knutou sotva polovičku zmíněného času, jednalo se i tak o dobrý výsledek. Svou roli zde hrálo několik faktorů: jednak velmi špatné počasí (vlnu veder na počátku našeho pobytu vystřídaly dosti nízké teploty s mnoha neustávajícími lijáky), jednak program festivalu (jestliže jsme měli „pracovat“ pro festival, na hřbitov jsme pak již nešli; přitom práce pro festival spočívala například v přenesení několika desítek židlí z jednoho místa na druhé, což se zvládlo během půlhodiny), do práce se samozřejmě nešlo v den příjezdu, odjezdu a rovněž ani o sobotách (šábes); naproti tomu se logicky objevily pracovní neděle, což někteří dob-

Asijský zápal pro práci

rovolníci z jihu Evropy těžko snášeli, ač na to byli již dopředu v infoshheetu upozorněni. Nakonec nám bylo ze strany organizátorů sděleno, že ložští účastníci se cítili velmi unavení a na těžkou práci si stěžovali – náš režim byl proto mnohem volnější (kupříkladu jsme se letos vůbec nevěnovali namáhavému vztyčování náhrobků). I tak jsme ale dle našeho názoru odvedli vcelku slušný výkon: dali jsme důkladně do pořádku prostor kolem Šachovy tumby, pomáhali jsme restaurátorům při její rekonstrukci a následně i odstranili odpad z tumby samé. Dále byl od násosů travin očištěn přístupový chodník (při této příležitosti Jongho nalezl stříbrný 2/3 tolar z roku 1677) a konečně, co je nejdůležitější, na západní straně hřbitova byl zbaven obtížných náletových rostlin rozlehlý pás půdy s mnoha náhrobky. Na víceleté dřeviny (respektive na zbytky jejich kořenů) byl pak letos poprvé rozsáhle aplikován ekologicky rozložitelný herbicid.

Ve své podstatě je to práce nekonečná – to co je jeden rok odstraněno, příští léto vyrazí znova. Přesto je to práce nutná – mrtví ležící na hřbitově ji neudělají a jejich potomci bohužel také ne, protože z původního židovského obyvatelstva jich v Česku žije už jen hrstka.

Zábava, výlety a odpočinek

„Pouhé kvaltování toliko pro hovada dobré jest.“

J.A. Komenský

Již bylo naznačeno, že Holešov se svými čtyřiceti nálevnami představoval značné světské pokušení pro veškeré účastníky. Možností zde však bylo daleko více: v městečku se podbízel například kinematograf, vodní lázeň, mini-golf, bowling-club, tenisové kurty, několik hřišť, knihovna, internet, čajovna, nespočet obchodů – v podstatě kompletní občanská vybavenost. Jen zdánlivě však mohl tento působivý výčet představovat výhodu. Pokud totiž dobrovolníkům (i když v drtivé většině dospělým lidem) předem nenarýsujete mimopracovní program a dáte jim větší svobodu v rozhodování, každý bude logicky preferovat něco jiného a integrita skupiny se začne lámat. V tomto případě měli loňští lidé pravdu:

„Vedoucí by měli být autoritativnější a více určovat program; příliš velká volnost daná dobrovolníkům v rozhodování vyústila někdy v chaos a neschopnost skupiny usnést se na jednom projektu.“

Rovněž my můžeme potvrdit z vlastní zkušenosti, že direktivně nařízené akce (od koncertů a kina počínaje po čajovnu a bowling konče) byly úspěšné. (Jinak řečeno: „I když si budou stěžovat, že jsou unavení, vykopejte je ven! Alespoň pak nebu-

dou říkat, že se nudili.“) Přesto všechno bylo někdy času málo, návštěvu tenisových kurtů nebo mini-golfu jsme tak například nestihli vůbec. Naopak vcelku oblíbené byly aktivity spojené s hudebním festivalem: produkce tanečních skupin na hlavním náměstí i vystoupení jednotlivých klezmerbandů – ať už na zámku či v synagoze.

Ohromným pozitivem (městu Holešov budiž za to velký dík) se jevila možnost kdykoliv bezplatně navštěvovat městské informační centrum s přístupem na internet (čehož bylo hojně využíváno), stejně jako místní kino. V případě bia však byly celý jeden týden promítány starší filmy spjaté s židovským festivalem, bez výjimky české provenience a na černobílém materiálu; navíc dosti těžké kusy – je logické, že naše ovečky tato podívaná příliš nepřitáhla. Naopak „Pád Třetí Říše“ s Adolfem v hlavní roli vzbudil úspěch u některých hned dvojnásobný. Co se týče čtyř našich „legálních“ volných dnů, jeden jsme strávili zevrubnou prohlídkou holešovských památek (měli jsme zajištěn odborný výklad), druhý pak exkurzí na rozlehlém zámku (dopoledne) a krátkou návštěvou Kroměříže (odpoledne).

Zbylé dva dny pak zabral monstrózní výlet do Vsetína, Velkých Karlovic a Rožnova pod Radhoštěm, jehož organizaci včetně ubytování v privátním objektu vzala na svá bedra Martina. Jako mimořádně zdárné bylo hodnoceno opékání špekáčků (dozajista proto, že výletníci na ně díky tmě vůbec neviděli – měli je totiž černé jako boty), stejně jako tepelná úprava nasbíraných hub (mnoho-můrky tygrované, přinesené Nesil, jsem musel se smutkem odmítnout, i když byly zcela jistě pikantní).

Místní zrzavá voda (kromě mnoha jiného pitiva) byla také velmi chutná a kvalitní, takže mimo italskou sabotáž (viz kapitola Ermanno) a zhmotnělou nenávisť sv. Petra ve skanzenu v Rožnově pod Radhoštěm

Naprawde mocna herbata...

(celoodpolední průtrž mračen) lze za negativa výslapu považovat snad jen noční pád jednoho ze společensky unavených campleaderů do lánu kopřiv a následně na elektrický ohradník (pod napětím).

Stravování

„Vy, kteří věříte, jezte z výtečných pokrmů, jež jsme vám uštědřili, a děkujte Bohu, jste-li Jeho služebníky!“

Korán, 167/172; LXXXIX/2

Krmě nabízená v moravském městečku mezinárodním návštěvníkům doznala oproti minulosti zlepšení více než výrazného. Prosné a pohankové kaše, připravované dobrovolníkům v předchozích letech v místním domově důchodců, nahradily polévky s knedlíčky, rostbif a vejce na slanině servírované za doprovodu hudby sympatickými číšníky a číšnicemi v místní poměrně honosné restauraci Sokolský dům. Přesto je třeba přiznat, že nějaká obzvláštní spokojenost s nabízeným gáblíkem nepanovala. Volům (Vol. = Volunteer) zpočátku dosti vadily vydatné snídaně, masité salámy (ty byly nakonec z jídelničky zcela vyřazeny) a nepříliš šťastným se rovněž jevil přechod na koláče, vánočky a mléčné produkty. Také hlavní jídla byla předmětem podivu a vysvětlit účel, strukturu a způsob výroby houskových knedlíků se zdálo být nepřekonatelným problémem. Vše se zlepšilo ve chvíli, když jsme se s paní vrchní dohodli na podávání většího množství zeleniny, a zejména poté, co nádeníkům stoupl kalorický výdej (= začali více makat). Zde musíme opravdu ocenit pohostinné chování všech zaměstnanců restaurantu, jejich ochotu znovu a znovu měnit již jednou dohodnutý jídelníček, jakož i možnost poskytování vegetariánských či vepřové maso neobsahujících pokrmů (což bylo nutné hlavně díky přítomnosti naší černo-vlasé Dcery Prorokovy). Konečně bychom neměli zapomenout ani na mladistvý a luzný zjev číšnic a číšníků, což způsobovalo zejména u Françoise a Nesil mnohé zasněné

Ermanno

pohledy do prázdna, nejednu probdělou noc a zároveň znamenalo značný rabat pro místní prodejce řezaných květin.

Ermanno

„V Itálii jsem si poprvé všiml velkého množství lidí, kteří neměli co na práci, a jen tak lenošili a odpočívali. Nedokázal jsem to pochopit.“

František Palacký

Ermanno Filannino představoval kapitolu samu pro sebe a díky svým vpravdě heroickým skutkům vešel ve známost po celém Holešově. Hned od prvního dne (tj. dne D –1 před začátkem projektu) proslul jako milec alkoholu a především jakýchkoli osob opačného pohlaví (tedy těch, které vypadaly alespoň trochu zachovalé a zároveň před ním okamžitě neutekly na strom). Postačovalo mu průměrně deset minut pobytu v hospodě, aby si stihl domluvit rande (v některých případech i dvě), takže ostatní byli již zanedlouho nuceni poslouchat oslavné ódy na Radku, Jitku, Luc-ku, Evu, Janu, Jitku č. 2, Štěpánku, Blážu, Petru a tucty dalších, jejichž jména se záhy vytratila do blažených hlubin zapomnění. Již druhou či třetí noc pak stačilo v jeho přítomnosti v nově navštíveném nočním podniku jen zasednout k barovému pultíku, aby člověk zaslechl zoufalou poznámku: „Ježíšmarjá, to musí být ten Ital!“ Ermanno se nikdy s ničím nezdržoval a jeho otázky (na počátku byly stejně jen dvě) mířily vždy na tělo: První byla spíše řečnická („How old are you?“), druhá

akcentovala případné bezpečnostní riziko („Do you have a boyfriend?“). Situace se pomalu stávala neúnosnou; navíc i pokus umoit Ermanna etanolem se ukázal jako docela tristní. Dotyčný vydržel svěží circa do šesté hodiny ranní a během této doby se mu podařilo zkonsumovat asi osm piv, čtyři fernety, tři absinty, velký panák vodky a neurčité směsky rozličných nápojů, které mu bezradní barmani začali nalévat ve snaze docílit, aby konečně nechal na pokoji místní děvčata. Jeho aktivita mentální i fyzická rázem pominula až v okamžiku, kdy tato zmizela z jeho dosahu a žádná jiná již nebyla nablízku (není nutno dodávat, že kdyby tomu tak bylo, zapůsobilo by to něj jako živá voda). Pak bylo třeba již jen dvou párů silných rukou, aby ho postranními ulicemi dostrkaly na kutě a navečer mohlo představení začít znovu.

Nicméně vzhledem k tomu, že jazykové znalosti holešovské zlaté mládeže nepatřily ani zdaleka mezi optimální, potřeboval s sebou italský gigolo nutně překladatele, kteroužto funkci jsme mu s Martinou v dalších dnech odmítali vzhledem k pozdním nočním či brzkým ranním hodinách plnit. Ač tě to, milý čtenáři, možná překvapí, Ermanno (doprovázený Cristianem, který mu tvořil křoví) se nespokojil s třináctitisícovým městem a rozšířil záhy svůj akční rádius i na vzdálenější lokality, takže našeho milého Casanovu mohli brzy poznat též ve Zlíně, Olomouci a v Přerově. Vrcholem však byla jeho (= jejich) dezerce z chaty ve Velkých Karlovicích a přesun do mnoha kilometrů vzdálené hornické Ostravy.

Ovšem k meritu věci: zásadní problém totiž spočíval v tom, že Ermanno nebyl ve svých snahách nikdy úspěšný; nebo lépe řečeno – nikdy je nedotáhl tam, kam je dotáhnout chtěl. To se pak bohužel přímou měrou odráželo na jeho pracovních výkonech (ve slabé chvílce se jednou také přiznal, že mu na hřbitově „chybí motivace.“ Troufám si tvrdit, že nadstandardní služby tohoto ražení

neposkytuje žádná nevládní a nezisková organizace na světě). Zřejmě poslední naděje vkládal do nočního tēte s jakousi šestnáctiletou Lucií z Olomouce, přičemž pro tento účel měl dokonce zamluvenu cimru přímo v jednom z olomouckých hostelů. Sázky byly uzavřeny a vyčkávalo se věcí příštích. Nicméně jsme se nikdy nedozvěděli, jak zmiňované dostaveníčko dopadlo. Dalšího dne kolem páté hodiny ranní nás totiž všechny probudilo masivní kopání do dveří (zde jsme si prakticky ověřili pravdivost rčení „probudit i mrtvého“, neboť Francoisův spánek neměl nikdy ke klinické smrti daleko) a po jejich otevření vešel dovnitř mlčící Ermanno s prázdným výrazem ve tváři, aby pak hlasitě dusajíc zamířil přímo ke svému lůžku. Dle jeho chování tedy ani tento pokus neskončil úspěchem.

> GLENí seriál

Jak už bylo řečeno v předmluvě, Vánoční Zpravodaj by rád ukázal ruby i líce dobrovolnictví. Nejinak tomu bude i v zážitcích dvou GLENíků, jejichž texty reflektující různé fáze jejich projektů jste si mohli přečíst v předchozích dvou Zpravodajích. Rozhovor s Lenkou Vojtovou, která byla v rámci projektu GLEN v Indii, vám představí tu stinnou stránku věci – i přesto nepůsobí beznadějně.

Keňský projekt Robina Ujfalusiho naproti

Lena

tomu probíhal bez problémů a za vzájemné podpory všech zúčastněných stran. Jeho text popisuje rozdíly mezi různými projekty a jejich vliv na výslednou zkušenost, kterou si dobrovolník odváží zpátky domů. Sezóna GLEN 2005 skončila a další už na

sebe nenechá dlouho čekat. O čem asi budou psát a vyprávět příští GLENíci?

Dokud někdo nevymyslí stoprocentně fungující způsob pomoci, je dobrovolnictví v daných zemích tím nejlepším...

Začneme trochu od konce. Jak bys dvěma třemi větami zhodnotila svou GLENí zkušenost?

Když se mě někdo zeptá, jaké to bylo v Indii, můžu odpovědět jenom: „těžký“, a to si nemyslím, že jsem ten projekt a vůbec cestu do zahraničí podcenila. Když pak tu svou jednoslovnou odpověď trochu rozvinu, následuje zděšení a otázka, jestli toho nelituju. Svého rozhodnutí nelituju v žádném případě, ale strašně mě mrzí, že jsem takovou jedinečnou příležitost nemohla přes všechnu snahu obrátit v něco pozitivnějšího. Nicméně, s každou zkušeností se člověk něco naučí. Třeba že v Indii člověk nesmí doufat, nesmí se těšit, nesmí moc plánovat, musí brát věci tak, jak a kdy přijdou.

To zní trochu strašidelně. Můžeš nějak blíž popsat, co přesně bylo těžký?

Začnu projektem. Šéf našeho projektu, se kterým jsme museli pracovat a žít, byl naprosto neschopný, v ekologickém zemědělství se nevyznal, nedokázal nic zorganizovat a k tomu všemu to byl zloděj a lhář, který nás citově vydíral. V půlce projektu tenhle člověk zmizel, následně byl vyhozen a my zůstali bez šéfa. Uvažovali jsme i o změně projektu, protože tam dál cesta nevedla. Jenomže jsme zároveň věděli, že je ten projekt pro lidi z horských kmenů moc důležitý a že když odjedeme i my, nikdo tam nezůstane. A my jsme přeci jen za těch šest týdnů něco zjistili, měli spoustu nápadů, připadali si jako „nosiči informace“, čekali jsme na nového šéfa, kterému bychom mohli na začátku pomoci, jenže to bylo takové čeká-

ní na Forota. Pokaždé, když jsme si mysleli, že situace horší být opravdu nemůže a snažili se s ní smířit a zacházet jako s takovou, vždycky se stalo něco, co nás zas shodilo o patro níž, a to i když jsme si mysleli, že hloub už to nejde...

Autobusové nádraží

A měla jsi alespoň oporu ve svém parťákově nebo místních lidech?

Ze Simona, svého parťáka, jsem byla dost nešťastná už když jsem ho poznala. Mladičký kluk bez zkušeností, nervózní, protože má vadu řeči, a dlouho mu trvá, než řekne, co chce. V Indii mi ho bylo spíš líto. V Indii jsou přímí, každému řeknou bez jakýchkoli ohledů do očí to, co zrovna mají na jazyku. Co se projektu týče, byl jistě kompetentní a angažovaný, ale komunikaci s lidmi jsem musela vzít do rukou já – jemu často nerozuměli. Co se našeho spoluzítí týče, bylo to v pohodě. Občas jsem sice ztrácela nervy nad jeho pomalostí, ale to byly výjimky. Měli jsme takovou spoustu problémů, že jsme si nedělali problémy mezi sebou. Náš vztah bylo to jediné, co jsme mohli ovlivnit.

A co ti místní v organizaci?

Začnu trochu od lesa. Hlavní sídlo naší organizace bylo v Bhubaneshwaru, hlavním městě státu Orissa. Na jihu státu je taková její pobočka ve městě Semiligude, která má vlastní projekty s postiženými lidmi, malými dětmi, na obnovu vesnic a podporu ekologického zemědělství. Původně jsme

tam spolu s ostatními zaměstnanci měli bydlet taky, ale náš šéf si usmyslel, že nás přestěhuje do 20 km vzdálené vesnice Pottangi. Do Semiligude jsme ale museli častěji, protože tam byl jediný nám přístupný počítač a občas i internet. Nocovat jsme mohli v kanceláři a se zaměstnanci jsme si na začátku báječně rozuměli. Kdyby pak nepřišlo to, co přišlo, tak bych nás označila za přátele.

To, co přišlo, bylo, že jeden ze zaměstnanců, se kterým jsem si hodně rozuměla, uvíznul ve velkých osobních problémech a jelikož v Indii něco jako soukromí skoro neexistuje, požádal mě o rozhovor mezi čtyřma očima. Byl to jediný angažovaný člověk, který chtěl dělat svou práci dobře a zodpovědně, a tak mi byl docela blízký. Nicméně poté, co jsme spolu byli na večeri, se mnou nikdo v kanceláři nemluvil. Nejdřív jsem doufala, že si to namlouvám, ale když se situace nelepšila, snažila jsem se s nimi promluvit, zjistit, co jim přelítlo přes nos. S ženskou ale mluvit nedokázali, tak jsem se přes Simona dozvěděla, že jsem „bad girl“, že mám špatný vliv na okolí, že kazím pověst organizace a že holka nemůže jezdit s klukem na motorce, když to není její manžel nebo otec. Situace se stupňovala a já jsem se za pár dnů dozvěděla, že jsem s oním kolegou na ulici pila alkohol, což je v této tradiční starousedlé maloměstšácké společnosti jedno z největších tabu...

Na tržišti

**A nebyla třeba trochu chyba i v Tobě?
Možná to šlo nějakým způsobem před-**

**vídat, třeba si ještě víc před odjezdem
nastudovat jejich zvyky a tradice...
Proč Tě toho neuchránil alespoň ten
kolega?**

Byla to kuriozita i pro něj. Předvídat se to opravdu nedalo – byl to naprosto nevinný rozhovor mezi čtyřma očima a takové následky ani ve snu nenapadly ani jeho, a to je Ind. Narodil se v hlavním městě a tam se člověk, když už nic jiného, tak s holkou alespoň bavit může. Když jsem se bavila s šéfem té organizace, tak dostal záchvat smíchu. Řekl, že je to naprosto klasické chování lidí na malém městě – a přitom bylo těm mým kolegům mezi 26 a 32 lety! – a že se k tomu jistě přidala i závist. Ti kolegové byli zkrátka kluci, kteří čekají, až jim rodiče vyberou manželku, v životě se nedotkli alkoholu nebo cigarety, natož ženské... Každopádně, situace v kanceláři se nezlepšila. Ze začátku to byl pro mě opravdu šok. Snažila jsem se respektovat tradici, jak to šlo, chodila jsem v sári a s bindi na čele, nerozčilovala jsem se, že všichni oslovují nejdřív Simona a mě jako ženu občas ignorují, učila jsem se řeč, jedla ostrý jídlo rukama a ne zemi, nepila jsem, nekouřila, spala na prkně, myla se ledovou vodou, prostě všechno. V kanceláři jsem pak nesměla zůstat přes noc – to kvůli pověsti –, a tak jsem si připadala tak trochu jako odsouzená k vyhnanství v Pottangi a samotě se Simonem, což je

Práce na poli

sice milý kluk, ale že bych s ním musela trávit každou minutu, to ne... V Pottangi se o mé „špatnosti“ nic nedoslechli a s rodinou, u které jsme bydleli, jsme měli moc krásný vztah. Lidé na ulici většinou anglicky moc neuměli, ale já jsem se s nimi mohla po dvou měsících zastavit alespoň „na slovíčko“, a to bylo báječné. Měla jsem hroznou radost, že jim rozumím a vykoktám nějakou odpověď a oni taky. Učili jsme se radovat z těch nejmalíčkatějších maličkostí.

Jak moc jazykově vybavená jsi tam vlastně odjížděla? A jak rychle ses naučila jazyk?

Když jsem tam odjížděla, nevěděla jsem nic. Sice jsem si přes eBay sehnala knížku orijštiny, ale ztroskotala jsem na tom jejich písmu – mají tisíce znaků... Učila jsem se odposloucháváním a už po šesti týdnech jsem si nepřipadala jako naprosto ztracená. Samozřejmě jsem nevedla žádné dlouhé rozhovory, na to jsem nebyla dostatečně mezi místními, ale přesvědčila jsem se o tom, že lidský mozek opravdu funguje tak, že jsi za tři měsíce schopná komunikovat v tom cizím jazyce. Jen mě mrzí, že za pár týdnů už nebudu vědět vůbec nic.

Jaký má podle Tvého názoru takováhle tříměsíční dobrovolnická mise smysl? Asi to zní provokativně, ale určité jsi o tom přemýšlela...

Přemýšlela, přemýšlela. Když člověk odjíždí, dělá si samozřejmě naděje na to, že se mu něco povede, a chce někomu pomoci. Když k tomu pak nemá příležitost, musí moc přemýšlet a zoufale pátrá po smyslu, aby to přeci jen ve výsledku nebyla taková katastrofa.

Když jsem si tak povídala s mladými lidmi – hlavně kluky – v Pottangi, měla jsem pocit, že některé věci může změnit jen

cizinka. Nechci měnit ničí kulturu, ale co se postavení ženy ve společnosti vztahuje mezi mužem a ženou týče, něco by se změnit mohlo. Toho si jsou vědomi i mladí lidé, ale nevědí jak. Ať jsem se bavila s kýmkoli, tak se mě nakonec zeptal, jestli se mě může na něco zeptat, a když jsem souhlasila, chtěl vědět všechno o manželství, o tom, jak se lidi dávají dohromady, pak souhlasně pokyvovali nad tím, že si partnery vybíráme sami, že něco jako kasty u nás neexistuje. Hodně jsme si o tom povídali, oni se mě mohli zeptat na všechno a byli vděční za můj názor. Občas jsem jim i nasadila velkého brouka do hlavy – oni z toho byli vyčerpaní a já šťastná – sice jen malý krůček, ale někde se začít musí... A tak si myslím, že se vždycky najde něco, čím může člověk přispět.

A má člověk šanci něco změnit i na nějaké jiné rovině než téhle osobní?

Na to, aby mohl člověk odvést opravdu nějakou práci, musí narazit na aktivní motivovanou NGO se zájmem něco změnit a už to je v těchto zemích – řeknu s jinou pracovní morálkou, než je ta naše – dost velký zázrak. Můžeme jim dát spoustu podnětů, co by se dalo dělat líp, ale po našem odjezdu v tom musí pokračovat jen oni sami – a to si samozřejmě za-

slouží otázku... Za celý svůj pobyt jsem poznala jednu jedinou efektivně a smysluplně pracující NGO – většina jen využívá situace ve vlastní prospěch a horské kmeny se pak bouří, protože vědí, že jim vláda posílá peníze, jenže ty se k nim nedostanou... Vždycky jsem byla proti tomu pomáhat jen posláním peněz na nějaké konto. Proto jsem se rozhodla účastnit GLENU, ale po mých zkušenostech se mi i tohle zdá docela beznadějně, ale určitě je to krok správným směrem, protože je v něm kontakt s tamní společností...

Jak tam vlastně ta Tvoje práce vypadala?

Měli jsme 18 vesniček na „výzkum“ a vytvořili jsme dotazník, který nám umožnil sběr informací. Chtěli jsme zjistit situaci, v jaké se tamní zemědělství nachází a z toho odvodit nejvhodnější způsob zlepšení. I když nemám se zemědělstvím nic společného, bylo to teoreticky jednoduše proveditelné a smysluplné předsevzetí, protože oni nevěděli vůbec nic.

Všechno ale troškotalo na nespolupráci naší organizace. Naš šéf většinou někam zmizel nebo se vymlouval, že nikam jet nemůžeme, a závislí jsme byli také na jednom jeho polním asistentovi – klukovi milujícího motorky a hezké oblečení, s nulovou motivací a vedením... Naplánovali jsme den, domluvili to s nimi a oni se pak na nás vykašlali. Buď měli „some personal work“ nebo se jim jiný den zdál lepší, měli „rozbitou“ motorku nebo jim na pomoc přispěchal déšť... Když už jsme se do vesničky nějak dostali, chovali se tak povýšeně, že jsem se styděla být tam s nimi. Když jsme se od horalů snažili dozvědět všechno potřebné, všechny jejich potíže, názory na možnosti zlepšení, naši dva kolegové vždycky někam spěchali. Bohužel jsme na nich byli závislí... Vesničky kmenů jsou roztroušené po horách a kdo neví, kde jsou, tak je nenajde. K tomu mají vlastní

jazyk, takže ani kdybychom uměli orijsky, daleko bychom se nedostali. A na uspořádání akce – takového školení –, na kterém bychom vesničanům řekli vše potřebné, organizace uvolnila peníze až v posledním týdnu našeho projektu. To byl krásný, ale i velmi smutný zážitek. Viděli jsme zájem horalů a i to, že je dokážeme upoutat, ale bylo to pro nás poprvé a naposledy a pro ně asi taky...

A tak je výsledek našeho snažení jenom shrnutí možných metod, návrh budoucnosti projektu, návrh, jakým způsobem má být šéf organizace informován o průběhu projektu – protože absence kontroly je příčinou mnoha problémů –, předpoklady certifikované produkce. Projekt začal pár měsíců před naším příjezdem a nic se do té doby neudálo. V březnu je nahlášená kontrola vládou, a tak je pravděpodobné, že bude projekt ukončen a horským kmenům pomoci nebude...

Co je to pozitivní, co si z GLENU odnášíš?

Zkušenost, poznání nekonečnosti hranic, vděčnost za možnost žít s lidmi tam, kam bych se jinak nikdy nedostala.

A závěrem trochu ohraná otázka, která mi ale přesto přijde důležitá: Co bys vzkázala GLENíkům 2006?

Chodit s otevřenýma očima, radovat se z maličkostí, usmívat se a neklesat na mysli, protože dokud někdo nevymyslí stoprocentně fungující způsob pomoci, je dobrovolnictví v daných zemích tím nejlepším.

Není projekt jako projekt, není Afrika jako Afrika

Robin Ujaluši

Robin a Andrea

Vzpomínám si, že když jsem někdy před ¼ rokem zvažoval, na který dobrovolnický projekt se přihlásit, jediné, co hrálo při výběru opravdu zásadní roli, bylo téma... Fotbal, rybolov, zemědělství, životní prostředí, nebo vzdělávání??? Vyhrál fotbal, téma bylo to nejpodstatnější – o jednotlivých hostitelských organizacích jsem nevěděl kromě jejich názvu nic a místo pobytu také nehrálo žádnou zvláštní roli...Ghana, Jihoafrická republika, Keňa, nebo Tanzanie? Keňská metropole a práce v nairobských slumech, nebo projekt „in the middle of nowhere” – na keňském venkově, mimo civilizaci? Všechno to bylo tak vzdálené – prostě Afrika, abstraktní název, bez většího rozlišení, kontinent kdesi daleko... Teprve když jste tady, vidíte – a to velmi brzy – že zdaleka není Afrika jako Afrika... Strávit tři měsíce na projektu v Nairobi - třímilionové metropoli a obchodním centru celé východní Afriky, a naproti tomu v Bikeke – vesničce o několika domech uprostřed zemědělských farem a nekonečných lánů kukuřice, znamená žít ve dvou velmi odlišných světech. A mít dvojí totálně různou africkou zkušenost...

Já si vybral Nairobi a práci v MYSE, nevládní organizaci, která využívá sportovní (přesněji fotbalové) aktivity jako východisko a prostředek k dalším obecně prospěšným projektům... Po šesti týdnech práce, zhruba v polovině projektu, už jsme potřebovali na

chvilu oddech a pokoj od Nairobi a vyrazili jsme na prodloužený víkend do Bikeke, kde trojice dalších GLENíků realizuje projekt v organizaci jménem Niaever community centre (název má své kouzlo – niaever znamená v jazyce luo „naději“). A musím říct – těžko si představit větší rozdíl než mezi životem a atmosférou v Nairobi a Bikeke, mezi prací v MYSE a v Niaever...

MYSA je údajně největší africkou nevládní organizací spojující sport a obecně prospěšné projekty – organizuje fotbalové soutěže pro více než 15 000 mladých ve více než 1100 týmech a 100 různých ligách, to vše v 16 nairobských zónách – zpravidla těch nejchudších... Zázemí není nijak okázalé, ale na každý pád na africké poměry nadstandardní: dvoupatrové sídlo organizace, dvě knihovny, čerstvě otevřená tělocvična sponzorovaná britskou vládou, na 40 stálých zaměstnanců (a nesčetně dobrovolníků v terénu), kanceláře vybavené počítači, internetovými přípojkami a další potřebnou technikou... Vedle tradičních fotbalových aktivit řada dobře fungujících sociálních projektů (systematický úklid odpadků ve slumech, prevence HIV, boj proti dětské práci, repatriace dětí z ulice nazpět k rodinám)... Roční rozpočet kolem 18 milionů korun, velmi dobré kontakty do zahraničí (zejména na Norsko, Holandsko a Kanadu), dlouholetá, dnes už takřka dvacetiletá tradice a mezinárodní uznání – o čemž asi nejlépe svědčí nominace na Nobelovu cenu míru v roce 2003.

Zábava i práce

Pohled z hřiště dolů na Mathare

Niaever community service je něco zcela jiného: veškeré aktivity a celá organizace stojí na jediném zapáleném a nezištném člověku. Jeho dům je zároveň sídlem organizace. Vybavení v něm je minimální a dům zůstává stále nedostavený – nejspíš proto, že jiní potřebují pomoc víc. Pronájem jízdních kol a vlastní nevelká firma na výrobu cihel financují jednotlivé projekty. Patří mezi ně zejména ochrana a asanace podzemních vodních zdrojů (výstavbou zřidel, studní a toalet) a pomoc ve zvláště tíživých sociálních případech – především distribuce léků, jídla a moskytiér. Bikeke totiž leží v silné malarické oblasti a moskytiéru za 300 šilinků (zhruba 100 Kč), pod níž se vejdu čtyři děti a která tedy potenciálně ochrání čtyři lidské životy, si zdaleka ne každý může dovolit. Peníze Niaever shání, jak se dá – většinou z vlastních zdrojů, popřípadě na základě osobních kontaktů. Zahraniční nadace tu opravdu nefigurují...

Podobný rozdíl, jaký tkví mezi organizacemi, je i mezi prostředím... Nairobi je jedno z mála míst v Keni (možná jedině), kde výrazněji platí slogan moderní doby, totiž že čas jsou peníze. Abyste se v třímiliónové metropoli prosadili a zviditelnili, musíte se otáčet... A taky si dávat velmi dobrý pozor, abyste na cestě za výdělkem a obživou něco „neztratili“. Prosadit se totiž dá nejrozumnějšími způsoby včetně krádeže a Nairobi je městem s údajně

největší kriminalitou v celé Africe. Podle statistik se každý třetí jeho obyvatel stal obětí trestného činu a zahraniční návštěvníci bílé pleti, zvláště jsou-li o samotě, jsou tím víc na ráně... Pro evropského dobrovolníka to mimo jiné znamená, že jeho dny jsou poněkud stereotypní – ráno co nejjednodušeji do práce, večer před setměním nazpět, do městského centra co nejrychleji a raději jen tehdy, pokud je to nutné, protože už samotná doprava po Nairobi – pro cizince ne zrovna přehledná - umí vzít spoustu energie... A pokud se chystáte zkusit jakoukoli cestu či městskou část napoprvé, raději se zeptejte místních, jak je to se spojením, popřípadě s bezpečností. Vůbec ne proto, že by se vám na každém rohu mělo něco stát – jen prostě pro jistotu. V Nairobi je třeba ostražitost – i když po čase i tohle funguje spíš podvědomě... Teprve když jsme přijeli do Bikeke, zjistili jsme, že to může i v Africe být všechno úplně jinak. Změna byla cítit hned po výstupu z autobusu. Žádný spěch – všechno se děje pole pole (pomalu), den je dlouhý a není příliš kam spěchat – celý pobyt na keňském venkově jsme vlastně strávili v bezčasí, nevěděli jsme, kolik je hodin, čas nehrál žádnou roli... A další patrný rozdíl – větší bezpečí, a tím mnohem větší svoboda. Hned první večer jsme vyrazili do Kitale, největšího města v okolí, a nikdo neřešil, jestli je to bezpečné a jestli si to můžeme dovolit.

Keňské kopce

Při návratu jsme si pak mohli – vůbec poprvé v Africe – v klidu vychutnat oblohu plnou hvězd, kvákání žab a cvrkot cikád. A ráno nás probudil zpěv nebo spíš neutuchající křik místního ptactva... O tom si v Nairobi opravdu můžeme nechat jen zdát – oblohu tu pokrývá hustý smog a motory a troubení aut spolehlivě přehluší každého ptačího obyvatele. Tedy pokud tu ještě nějakí ptáci jsou – příliš jsem jich nezpozoroval...

Standardní obutí

Vůbec nechci posuzovat, který projekt je lepší... Oba projekty jsou svým způsobem extrémní a každý má svoje. Záleží na tom, co hledáte – náš nairobský projekt je nepochybně intenzivnější pracovně. MYSÁ

je zvyklá na kontakt se Západem a na evropský styl práce, dobře se spolupracuje a zdejší zkušenost se nám později může hodit v kterékoli evropské nevládce... Ale právě proto je to celé pro nás spíš „light African experience“, v organizaci svým způsobem elitní a s bydlením nijak zvlášť se neliším od evropského (snad až na teplou vodu, kterou je třeba ohřívat). Pokud chcete africkou zkušenost se vším všudy, s kulturním šokem, komunikační bariérou, čtyřmi holými stěnami a bez elektřiny, jeďte do Bikeke... Nepočítejte ale s tím, že všechno bude fungovat tak, jak jste si představovali.

> EVS

Moje zkušenost s EVS

Lenka Roštoková

Před necelým rokem jsem se stala na mé škole v Janských Lázních členkou přípravné skupiny, která se účastnila výměny mládeže. Dva z nás byli vysláni do Prahy, přímo do ČNA, kde na nás čekalo bližší seznámení s celým programem. Tam jsem se poprvé a úplnou náhodou dozvěděla o Evropské dobrovolné službě. Jen tak letmo jsem nahlédla do letáku, který ležel na stole a velmi mile mne překvapilo, že tato nabídka platila i pro tělesně znevýhodněné. Jelikož jsem tělesně postižená a mám tedy omezené možnosti, velmi mě nadchla možnost odcestovat do zahraničí, tím poznat nové věci, sama pomoci druhým a hlavně získat nové zkušenosti.

A tak jsem se o tuto možnost začala více zajímat. Našla jsem si vhodnou agenturu, v mém případě to bylo občanské sdružení INEX. Ujala se mě Veronika Endrštová, daly jsme si schůzku a začaly hledat vhodné uplatnění pro můj pobyt v zahraničí i vhodnou zemi. Nebylo to lehké, ačkoli Česká národní agentura nabízí příležitost pro tělesně znevýhodněné, mnoho činností, které bychom my „jiní“ mohli dělat, opravdu není. Nakonec jsme našly hostitelskou organizaci, která pro mě vypadala jako vhodná. Veronika z INEXu je zkontaktovala a už se mohly rozjet přípravy na cestu. Zpočátku jsem moc nedoufala, že bych vážně odcestovala, ale čím více se blížil můj odlet, tím více jsem začínala pochybovat o mém rozhodnutí sama odcestovat do cizí země.

Před odletem jsem se účastnila přípravného jazykového kurzu, který mi zaplatila vysílající organizace, koupila společně s Veronikou letenku a zúčastnila se přípravného školení, které bylo sice určené dlouhodobým dobrovolníkům, ale pro mě bylo přínosné pro získání nových a velmi zajímavých informací. A pak mi už nic nebránilo odletu. Musím se

přiznat, že jsem se vážně velmi bála. Sama jsem nikdy nikde nebyla, pokud nepočítám prázdninové tábory a ani pro moji rodinu to nebylo lehké. Nicméně jsem celé tři neděle zvládla bez problémů.

Jsem ČNA i INEXu velmi vděčná za příležitost, kterou mi poskytly. Během svého pobytu v Anglii jsem měla možnost si vyzkoušet, jaké to je spoléhat sama na sebe, získala jsem mnoho pracovních, jazykových, ale také především životních zkušeností. Na straně druhé jsem ale také byla trochu zklamaná, jelikož jsem si představovala jiný druh práce. Nevím sice, jak je to v jiných zemích či hostitelských organizacích, ale myslím si, že fyzická práce je velmi nevhodná pro tělesně znevýhodněné. Musím říci, že jsem si připadala oproti ostatním dobrovolníkům, kteří tam byli se mnou, dost „nevyužitá“. Přeci jen jsem se svým postižením nemohla často dělat práci, která se ode mne očekávala a někdy jsem i cítila rozhořčení svých „spolupracovníků“, jelikož to nejspíš často vypadalo, že se schválně „ulejvám“. I když to tak opravdu nebylo, jen jsem neměla buď dostatek sil, nebo možností...

Ale jinak jsem byla velmi spokojena s přístupem mé mentorky z hostitelské organizace, která se o nás všechny opravdu pečlivě starala a dohlížela na správný průběh EVS. I ostatní organizační věci byly naprosto v pořádku. Kapesné bylo dostačující, bydlení velmi slušné a přístup všech zúčastněných byl opravdu skvělý! Můj celkový dojem z pobytu na EVS je velmi pozitivní a rozhodně ho doporučuji všem dobrovolníkům, ať zdravým či nějak znevýhodněným. Každopádně ale také doporučuji snahu získat co možná nejvíce informací o nabízeném projektu :o)).

> INEX-SDA Bílé Karpaty

Oskorušové dny v Bílých Karpatech

Vítek Hrdoušek

U nás v Karpatech byl také krásný podzim plný barev a akcí. V Inexové pobočce v Bí-

Degustace

lých Karpatech proběhla premiéra slavnosti Oskorušobraní. Bylo to ve dnech 24. 9. - 25. 9. na Salaši Travičná nad Tvarožnou Lhotou a za podpory místních a zahraničních dobrovolníků Toma a Oscara (EVS matadoři) se nová akce na oslavu a propagaci oskoruší, léčivého stromu Slovácka, povedla.

Připravili jsme ochutnávky plodů a výrobků, netradiční soutěže s oskoruši, mj. také v pojídání krémových oskeruší nebo hod nejtěžším dřevem Evropy... Byla to docela sranda, zapojili se i starší a pokročilí návštěvníci. Za ty dva dny došlo do našeho koutu česko-slovenského příhraničí tak na 500 zvědavců. Součástí akce byl i II. ročník řezbářského a dřevařského setkání „Seppova Salaš“ - na téma „Bájně bytosti karpatských hor“ a „Obří lampička a stolička“. Někteří se i v dílech poznali.

Někteří se v dílech poznali...

Pečení placek

S oskorusi si nedáme pokoj ani v zimě a 24. února pořádáme degustaci oskorusových pálenek a pak 11. března vypukne v zbrusu novém kulturáku ve Tvarožné Lhotě již 5. ročník Svátku oskorusů s bohatým

programem. Jako pozvánku přijměte pár zajímavostí o oskorusích.

Jeřáb oskeruše (*Sorbus domestica*) je mohutný a krajinářsky velmi dekorativní strom z čeledi Rosaceae.

Oskerušová nej: Strom oskeruše je nejstarší a neplodnější ovocný strom. I třisetletý strom plodí přes tunu ovoce. Je nejmohutnější druh jeřábu s největšími plody. Oskerušové dřevo je nejtvrdší z evropských dřevin. U nás na Strážnicku rostou největší oskeruše na světě! Jejich síla přejde i do vás!!!

Za karpatské oskerušomilce zdraví a pěkné Vánoce přeje **Vítek Hrdoušek**

- > je vám 21 až 30 let?
- > zajímáte se o rozvojovou problematiku, mezinárodní dění a jiné kultury?
- > umíte dobře anglicky?
- > jste student VŠ nebo už pracujete a můžete a chcete vyjet v roce 2006?
- > chcete zkusit podílet se na rozvojové spolupráci v chudých zemích afriky a asie?

V AFRICE A ASII

GLEN

PŘIHLAŠTE SE I VY!

- > strávíte 3 měsíce na rozvojovém projektu v některé ze zemí Afriky a Asie v tandemu s německým účastníkem – vaším partnerem
- > zúčastníte se intenzivní přípravy a ponávratových akcí rozvojového vzdělávání
- > utvoříte vlastní pobobu projektu, realizujete jej od začátku do konce
- > poznáte místní kulturu, spolupráci v týmu, rozvojové vzdělávání v Evropě i sebe sama.

Všechny náklady vaší účasti jsou hrazeny! Uzávěrka 10. ledna 2006

INEX – Sdružení dobrovolných aktivit | Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1

www.inexsda.cz/cze/glen | glen@inexsda.cz | Tel.: +420 234 621 527

Vydavatel: INEX – Sdružení dobrovolných aktivit,
Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1, www.inexsda.cz

Obsahové zpracování: pracovníci a dobrovolníci INEX–SDA Praha

Fotografie: zaměstnanci a dobrovolníci INEX–SDA

Obálka, design a grafická úprava: Eva Divišová

Náklad: 250 ks

Vytištěno na recyklovaném papíře.

Autorská práva vyhrazena občanskému sdružení INEX–SDA
Praha, prosinec 2005

INEX – Sdružení dobrovolných aktivit Praha

Senovážné náměstí 24 (kancelář č. 507 v 5. patře),
116 47 Praha 1 , www.inexsda.cz

Tel.: +420 234 621 527, Mobil: +420 604 269 685, Fax: +420 234 621 390

Kdo: Tereza Houšková (inexsda@inexsda.cz), Jana Krczmářová (jana@inexsda.cz),
Eva Hejzlarová (info@inexsda.cz), Eva Rudová (eva@inexsda.cz), Veronika Endrštová
(veronika@inexsda.cz – znevýhodnění dobrovolníci),
Jitka Martišová (jitka@inexsda.cz – EVS/LTV/MTV) a další pomáhající dobrovolníci

Venkovské centrum INEX-SDA Modrý dům

Kostecké Horky 25, 517 41 pošta Kostelec nad Orlicí
www.inexsda.cz/khorky

Tel.: škola: +420 494 547 012, Bluehouse: +420 494 547 013, Fax: +420 494 547 024

Informační centrum Modrý dům: modrydum@kosteckehorky.cz

Středisko ekologické výchovy: sev@kosteckehorky.cz

Kdo: Petr kulíšek, Katka Hraničková, brigita Korintušová, Petr Zeman, EVS: Anesta
Mocker, Marie Daudin, Milan Madáč.

Regionální pobočka INEX-SDA Brno

Anenská 10, 602 00 Brno

Tel.: +420 543 331 775, Mobil: +420 604 217 274, e-mail: brno@inexsda.cz

Kdo: Jarek Kundrát, Hana Klenovská, Veronika Křístková, Petr Sakař a
tým dobrovolníků Pět P

Regionální pobočka INEX-SDA Bílé Karpaty

IN klub, 696 64 Tvarožná Lhota

www.inexsda.cz/bk

Tel.: +420 518 337 008, e-mail: bkarpaty@inexsda.cz

Kdo: Vítek Hrdoušek (hrdousek@c-box.cz), Milan Brožovič, Josef Lipka, Patrik Klaban,
EVS dobrovolníci: Tom z Francie, Oscar ze Španělska